Gemeente Diemen

Jaarverslag Bezwaarschriften Sociale Kamer gemeente Diemen 2023

Zaaknummer: 2024-019023

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de bezwaarschriften die de gemeente Diemen heeft afgehandeld in 2023.

Een inwoner, bedrijf of instelling kan een bezwaarschrift tegen een besluit indienen bij het bestuursorgaan: de burgemeester, het college van burgemeester en wethouders, de gemeenteraad of de leerplichtambtenaar.

Dit verslag heeft betrekking op bezwaarschriften die zich richten tegen besluiten die zijn genomen door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Diemen (hierna: "het college") op het gebied van socialezekerheidswetten.

Het jaarverslag geeft inzicht in het aantal ontvangen en behandelde bezwaarschriften. Ook maakt het jaarverslag inzichtelijk wat de adviezen zijn geweest en op welke rechtsgebieden de bezwaarschriften betrekking hadden. Voor zover mogelijk is een vergelijking met de voorgaande jaren gemaakt.

De secretaris,

Mevrouw R. Kempenaar

De voorzitter,

de heer M. van den Berg

Inhoudsopgave

1. Inleiding
   - 1.1 Advisering
   - 1.2 Werkwijze
   - 1.3 Termijn
   - 1.4 Horen
2. Jaaroverzicht bezwaarschriften
   - 2.1 Hoorzittingen
   - 2.2 Afgehandelde bezwaarschriften
     - 2.2.1 Overzicht van wijze afhandeling bezwaarschriften
     - 2.2.2 Termijnen
   - 2.3 Bezwaarschriften per categorie
     - 2.3.1 Vergelijking met voorgaande jaren
3. Jaaroverzicht beroepschriften
   - 3.1 Overzicht in cijfers | Beroepschriften en voorlopige voorzieningen
4. Besluit proceskosten bestuursrecht
   - 4.1 Vergoeding proceskosten
   - 4.2 Bijzondere bijstand
5. Opmerkelijke zaken
   - 5.1 Energietoeslag
   - 5.2 Brede ondersteuning
6. Conclusies en aanbevelingen
   - 6.1 Aanleveren procesdossier en verweerschrift
   - 6.2 Juridische onderbouwing
   - 6.3 Tot slot

1. Inleiding

Een van de uitgangspunten van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: "Awb") is dat een geschil over een besluit meestal niet onmiddellijk aan de rechter kan worden voorgelegd. Eerst moet het bestuursorgaan het geschil zelf behandelen en de beslissing waartegen het bezwaar is gericht volledig heroverwegen.

Op grond van artikel 6:4 van de Awb geschiedt het maken van bezwaar door het indienen van een bezwaarschrift bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen. Een (ambtelijke) commissie adviseert over de rechtmatigheid van de besluiten van de bestuursorganen van de gemeente, maar kijkt ook of het beleid in casu doelmatig is en – in die gevallen waar het bestuursorgaan beleidsruimte heeft - of een besluit niet onevenredig hard uitpakt voor betrokkene.

1.1 Advisering

De gemeenteraad, het college en de burgemeester van de gemeente Diemen (hierna: "het college") hebben besloten om het horen en de advisering over bezwaarschriften in handen te leggen van een onafhankelijke commissie in de Verordening algemene commissie voor de bezwaarschriften 2016 (hierna: "de verordening"). Op grond van artikel 2, tweede lid, van de verordening is de commissie niet bevoegd ten aanzien van bezwaarschriften die zijn in gediend tegen besluiten op grond van;

- enig wettelijk voorschrift inzake sociale zekerheid of bij of krachtens de Participatiewet (hierna: "Pw") of Jeugdwet (hierna: "Jw");
- enig wettelijk voorschrift bij of krachtens de Wet maatschappelijke ondersteuning (hierna: "Wmo") en bijbehorende verordening;
- de Huisvestingswet (hierna: "Hw") en bijbehorende verordening enkel voor wat betreft de 'urgentieverklaringen.'

Ten aanzien van bezwaren gericht tegen deze besluiten wordt de advisering in handen gelegd van een ambtelijke commissie. De ambtelijke commissie bestaat uit een lid van het college, aangesteld als voorzitter en een juridisch adviseur van het team Juridische Zaken Duo+ (JZ) aangesteld als secretaris.

De ambtelijke commissie adviseert het college over de te nemen beslissingen op ingediende bezwaarschriften en mag dus niet beslissen op het bezwaar. Nadat de ambtelijke commissie schriftelijk advies heeft uitgebracht, neemt het bestuursorgaan de beslissing op het bezwaar. Het bestuursorgaan beslist op grond van artikel 7:10, eerste lid, van de Awb binnen zes weken op een bezwaarschrift.

1.2 Werkwijze

Een bezwaarschrift kan per post of digitaal worden ingediend middels een elektronisch formulier dat via de website van de gemeente Diemen kan worden ingevuld. Bij ontvangst van het bezwaarschrift wordt het bezwaarschrift door het Team Interne Dienstverlening, cluster Post Intake en Archief onder een zaaknummer geregistreerd in het digitale zaaksysteem Rx. Enterprise. Het bezwaarschrift wordt geregistreerd in de werkvoorraad van het team JZ. De secretaris stelt de verweerder van de vakafdeling, die namens het college het standpunt van het college vertegenwoordigt, op de hoogte, zodat alle relevante processtukken in de zaak kunnen worden opgeslagen. Indien het bezwaar zich leent voor een informele aanpak, zal dit door de verweerder aan de secretaris kenbaar worden gemaakt.

Op het moment dat het bezwaarschrift wordt ontvangen door het team JZ, wordt de ontvangst hiervan schriftelijk aan de indiener van het bezwaarschrift bevestigd.

1.3 Termijn

De beslistermijn kan worden opgeschort vanaf de dag na die waarop de indiener van het bezwaarschrift is verzocht een verzuim als bedoeld in artikel 6:6 van de Awb (zoals het bezwaar voorzien van een motivering) te herstellen, tot de dag waarop het verzuim is hersteld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken. Indien het verzuim niet wordt hersteld, kan het bezwaar niet-ontvankelijk worden verklaard. In de brief waarmee de ontvangst wordt bevestigd wordt aan de indiener een toelichting gegeven over de bezwaarprocedure. Indien het bezwaar niet aan de wettelijke vereisten voldoet die de Awb stelt, wordt in de ontvangstbevestiging een termijn gegeven om het verzuim te herstellen.

Bij een ontvankelijk bezwaar wordt de procedure voortgezet en zorgt de secretaris ervoor dat de stukken die betrekking hebben op het bestreden besluit door de verweerder in chronologische volgorde, genummerd en voorzien van een inventarislijst in de zaak opgeslagen.

Voor de situatie waarin de wettelijke beslistermijn niet gehaald kan worden, bestaat, op grond van de Awb, de mogelijkheid voor het bestuursorgaan om de beslistermijn ambtshalve met zes weken te verlengen (ook wel verdaging genoemd). Verder uitstel is alleen mogelijk als de indiener van het bezwaarschrift daarmee instemt en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad of indien dit nodig is in verband met de naleving van de wettelijke procedures (artikel 7:10, vierde lid, van de Awb). Inclusief de wettelijke verdagingstermijn van zes weken is dus in beginsel sprake van een beslistermijn van maximaal 12 weken.

1.4 Horen

Voordat een beslissing op een bezwaarschrift kan worden genomen, moet de belanghebbende de gelegenheid worden geboden zijn bezwaren mondeling toe te lichten. Hiervoor wordt door de secretaris een hoorzitting georganiseerd. De hoorzittingen vinden doorgaans plaats op dinsdagmiddag, in het gemeentehuis van Diemen.

Van het horen wordt door de secretaris van de hoorzitting een verslag gemaakt. De bezwaarmaker ontvangt dit verslag, tezamen met het advies, bij de beslissing op het bezwaar.

2. Jaaroverzicht bezwaarschriften

De voorzitter van de ambtelijke commissie is wethouder de heer M. van den Berg. De voorzitter is tot en met 31 maart 2023 ondersteund door secretaris mevrouw C. Bahirkan. De voorzitter wordt sinds 1 april 2023 ondersteund door de secretaris mevrouw R. Kempenaar.

2.1 Hoorzittingen

De ambtelijke commissie is in 2023 17 keer bijeengekomen voor het houden van een hoorzitting.
De jaarlijkse evaluatiebijeenkomst is gehouden op 11 juli 2023.
Over het gehele jaar zijn er 31 bezwaarschriften afgedaan zonder zitting. Het afdoen van een bezwaarschrift zonder zitting kan verschillende redenen hebben.

- 11 bezwaarschriften zijn zonder zitting afgedaan, omdat het bezwaarschrift tijdens de bezwaarprocedure werd ingetrokken door de indiener. In alle voornoemde gevallen werd het bezwaarschrift ingetrokken omdat tegemoet werd gekomen aan het bezwaar door het college.
- 17 bezwaarschriften zijn schriftelijk afgedaan omdat de indiener van het bezwaar er geen behoefte aan had om het bezwaar mondeling toe te lichten. In deze zaken is het bezwaarschrift afgedaan op basis van de aanwezige stukken;
- Voor 5 bezwaarschriften gold dat er van het horen werd afgezien, omdat het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk was. Op grond van artikel 7:3 onder a van de Awb konden deze zaken buiten de zitting worden afgedaan.

Gestreefd wordt om niet meer dan drie bezwaarzaken per geplande hoorzitting te behandelen.

In 2023 vond het grootste deel van de hoorzittingen fysiek plaats, in het gemeentehuis in Diemen. Incidenteel kon een hoorzitting digitaal, via Microsoft Teams, worden gehouden, op verzoek van een bezwaarmaker of gemachtigde. Dit gebeurde in overeenstemming met de voorzitter. De voorzitter geeft de voorkeur aan een fysieke hoorzitting, omdat hij van mening is dat het persoonlijk contact de bezwaarprocedure en de advisering ten goede komt.

2.2 Afgehandelde bezwaarschriften

De gemeente Diemen heeft in 2023 in totaal 58 bezwaarschriften ontvangen, gericht tegen besluiten die genomen zijn op grond van sociale zekerheidswetten. In tegenstelling tot de voorgaande jaren is ervoor gekozen om een overzicht te geven van de afgehandelde bezwaarschriften en niet van de ingediende bezwaarschriften. Als van de 58 ingediende bezwaarschriften zou worden uitgegaan, kan van de bezwaren die in het verslagjaar nog niet tot een beslissing in heroverweging hebben geleid, niet worden toegelicht wat er mee is gebeurd. Deze zaken zouden dan in het volgende jaarverslag moeten worden besproken, hetgeen een onduidelijk beeld zou opleveren.

In 2023 zijn er in de gemeente Diemen 55 bezwaarschriften afgehandeld, waarvan het in 18 gevallen ging om de afhandeling van een bezwaarschrift dat was ingediend in 2022. Omdat er in de voorgaande jaren werd uitgegaan van het aantal ingediende bezwaarschriften en niet van het aantal afgehandelde bezwaarzaken, zal er in het overzicht van de aantallen sprake zijn van een kleine overlapping ten opzichte van de aantallen over 2022. Op 31 december 2023 zijn er 11 bezwaarschriften die in 2023 zijn ingediend, maar nog niet zijn afgehandeld. Deze zaken zullen worden meegenomen in het jaaroverzicht van het jaar 2024.De voornoemde bezwaren zijn gericht tegen besluiten zijn genomen door de teams Sociale Zaken en Wmo.

Besluiten van het team Sociale Zaken worden voornamelijk genomen op grond van de Pw. In 2023 zijn in totaal 40 bezwaarschriften afgehandeld die betrekking hebben op besluiten die zijn genomen op grond van de Pw. In 2023 zijn in totaal 15 bezwaarschriften afgehandeld die betrekking hadden op besluiten die zijn genomen door het team Wmo. Het team Wmo is belast met de uitvoering van de Wmo, de Jw, en de Hw, voor wat betreft urgentieverklaringen, alsmede aanvragen voor gehandicaptenparkeerkaarten, leerlingenvervoer en aanvragen voor specifieke uitkeringen (hierna: "SPUK") in het kader van Brede ondersteuning.

2.2.1 Overzicht van wijze afhandeling bezwaarschriften

De gemeente Diemen heeft ervoor gekozen, om na ontvangst van een bezwaarschrift, eerst te beoordelen of het bezwaar zich leent voor een informele aanpak. Hierbij staat effectieve communicatie en het zoeken naar een oplossing samen met de belanghebbende voorop. De onderstaande tabel weergeeft de wijze van afhandeling van het bezwaar per beleidsterrein.

Beleidsterrein	Pw	Wmo	Hw	SPUK	TOZO	Totaal
Aantal bezwaren 2023	40	10	3	1	1	55
Gedeeltelijk gegrond	17	-	-	-	-	17
Ongegrond	6	3	3	-	-	12
Niet-ontvankelijk	6	-	-	-	-	6
Intrekking na herziening (informeel, geen advies)	9	6	-	1	1	17
Ingetrokken anderzijds (geen advies, geen herziening van het besluit)	2	1	-	-	-	3

Gedeeltelijk gegrond

Ook in 2023 is ervoor gekozen om eerst een informeel gesprek na ontvangst van een bezwaarschrift aan te gaan. In dit verslagjaar zijn 17 bezwaarschriften ingetrokken in verband met het herroepen van het besluit. In deze gevallen werd de bezwaarmaker tegemoetgekomen in het bezwaar en was er derhalve geen procesbelang meer bij het voortzetten van de formele bezwaarprocedure. Voor de 17 zaken is geen advies uitgebracht door de ambtelijke commissie.

Ingetrokken anderzijds

In 2023 zijn 3 bezwaren ingetrokken waarbij er geen sprake was van een herziening van het besluit. In 1 bezwaarzaak is het bezwaar ingetrokken omdat de bezwaarmaker ten tijde van de bezwaarprocedure was verhuisd naar een andere gemeente en er geen mogelijkheid was tot het verstrekken van de voorziening met terugwerkende kracht. Het ging hier om een bezwaarschrift dat zich richtte tegen een besluit dat was genomen op grond van de Wmo. In de 2 andere bezwaarzaken is het bezwaar ingetrokken na een informeel gesprek met het college. Het ging hier om besluiten die waren genomen ingevolge de Pw. Ten tijde van de bezwaarprocedure werd duidelijk dat de bezwaarmakers zich ongehoord en onbegrepen voelden. Het college heeft de bezwaarmakers desgevraagd uitgenodigd voor een gesprek waarin zij hun verhaal konden doen. De formele bezwaarprocedure hoefde naderhand niet te worden voortgezet.

Wmo

Het team Wmo heeft sinds de inwerkingtreding van de Wmo 2015 een andere toegangsprocedure. Voordat een aanvraag officieel in behandeling wordt genomen, wordt een zorgvuldige toegangsprocedure doorlopen om de hulpvraag, de behoeften en de gewenste resultaten helder te krijgen. Met degene die een hulpvraag heeft wordt besproken wat de kansen zijn om in aanmerking te komen voor de gewenste voorziening. Aan de hand van een dergelijk gesprek kan dan een afweging worden gemaakt of er een aanvraag wordt ingediend. Het college heeft deze lijn ook in 2023 voortgezet. Het aantal bezwaarschriften dat zich richt tegen een besluit dat is genomen op grond van de Wmo, is dan ook elk jaar aanzienlijk lager dan het aantal bezwaarschriften dat zich richt tegen een besluit dat is genomen op grond van de Pw.

Het college is in het verslagjaar 2023 in geen enkele zaak contrair gegaan tegen een advies van de ambtelijke commissie.

2.2.2 Termijnen

Op grond van artikel 7:10, eerste lid, van de Awb beslist het bestuursorgaan binnen zes weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift is verstreken. Voor de situatie waarin de wettelijke beslistermijn niet gehaald kan worden, bestaat, op grond van de Awb, de mogelijkheid voor het bestuursorgaan om de beslistermijn ambtshalve met zes weken te verlengen (ook wel verdaging genoemd).

Het komt soms voor dat het bestuursorgaan niet binnen de termijn van 12 weken beslist op het bezwaar. De Wet dwangsom geeft burgers een effectief rechtsmiddel tegen te trage besluitvorming door een bestuursorgaan. Wanneer een bestuursorgaan de beslissing op een aanvraag of beslissing op bezwaar (of administratief beroep) niet tijdig heeft genomen, dan is het bestuursorgaan een dwangsom aan de aanvrager of bezwaarmaker verschuldigd voor elke dag dat de beslissing uitblijft. Hier gelden bepaalde voorwaarden voor, zoals genoemd in paragraaf 4.1.3.2 van de Awb. Een bezwaarmaker dient het bestuursorgaan wel eerst in gebreke te stellen. Na ontvangst van een ingebrekestelling heeft het bestuursorgaan nog 14 dagen de tijd om een besluit te nemen alvorens een dwangsom verschuldigd is.

In het onderstaande tabel is de gemiddelde afhandeltermijn van een bezwaarschrift per beleidsterrein opgenomen. Er is uitgegaan van de bezwaarzaken waarvoor een beslissing op het bezwaar is genomen. Het gaat hier om het aantal weken vanaf de indiening van het bezwaarschrift tot aan de verzenddatum van de beslissing op het bezwaar.

Beleidsterrein	**Gemiddeld aantal weken tot verzending beslissing op bezwaar**
Pw	15,4
Wmo	14,5
Hw	17,2
Totaal	15,7

De in 2023 afgehandelde bezwaarschriften zijn niet allen binnen een termijn van 12 weken na indiening van het bezwaarschrift afgehandeld, omdat de bezwaartermijn in een aantal gevallen is stilgelegd op grond van artikel 7:10 van de Awb.

Een bezwaarmaker kan om verschillende redenen akkoord gaan met het stilleggen van de beslistermijn. Vaak gebeurt dit wanneer er door het college nader onderzoek wordt verricht, maar in sommige gevallen gebeurt dit ook omdat een bezwaarmaker (of een gemachtigde) verzoekt om een termijn voor het aanleveren van nadere gronden.

In 24 zaken werd de termijn voor het nemen van een beslissing op het bezwaar stilgelegd, ook wel opgeschort, na akkoord van de bezwaarmaker. In 2 zaken ging dat om meer dan 30 weken. Dit verklaart waarom het gemiddeld aantal weken vanaf de indiening van het bezwaar tot aan de beslissing op het bezwaar in het vorenstaand onderzoek fors hoger uitkomt dan de wettelijke afhandeltermijn van 12 weken.

In 14 gevallen ging het om een bezwaarschrift dat verband hield met een besluit op een aanvraag voor de eenmalige energietoeslag. Door de recentelijke ontwikkelingen in de rechtspraak was besloten om af te wachten met het nemen van een beslissing op het bezwaar. Deze ontwikkelingen waren in het voordeel van de betreffende bezwaarmakers. In de 14 zaken waren de bezwaarmakers desgevraagd akkoord gegaan met uitstel van de beslistermijn.

In 5 van de 14 zaken voornoemd is er een ingebrekestelling op grond van de Wet dwangsom ingediend wegens het niet tijdig nemen van een beslissing op het bezwaar. De bezwaarmakers in deze 5 zaken werden allen vertegenwoordigd door 1 gemachtigde. Het college heeft uiteindelijk besloten dat deze ingebrekestellingen prematuur waren ingediend. In alle zaken was namelijk akkoord gegeven voor uitstel van de beslistermijn.

Voor 10 bezwaarschriften werd de beslistermijn opgeschort in verband met het verrichten van nader onderzoek door het college. Dit was met name van toepassing op bezwaarschriften waarbij sprake was van een zorg gerelateerde kwestie, zoals bijvoorbeeld bij een besluit op grond van de Wmo. In deze zaken was ook akkoord gegeven voor uitstel van de beslistermijn.

Voor zaken waarvoor een medische expertise nodig is, wordt door het college een externe partij ingeschakeld om een onafhankelijk medisch advies uit te brengen. Het medisch advies wordt aan het college uitgebracht nadat de externe organisatie een medisch onderzoek heeft verricht.

De ervaring leert echter dat er lange wachtlijsten zijn als het gaat om het inplannen van een afspraak ten behoeve van het uitbrengen van een medisch advies. De bezwaarmakers worden hier ook van op de hoogte gesteld en gaan daarom akkoord met uitstel van de beslistermijn. Over het algemeen wordt de beslistermijn opschort totdat externe partij een medisch advies heeft uitgebracht en dit advies met het college heeft gedeeld. Het team Wmo heeft in 2023 met de externe partij de afspraak gemaakt dat medische adviezen die worden opgevraagd in verband met een lopende bezwaarprocedure, met voorrang in behandeling worden genomen.

Op 31 december 2023 waren er nog 11 bezwaarschriften die niet waren afgehandeld. De verwachting is dat deze 11 bezwaarschriften in het eerste kwartaal van 2024 worden afgehandeld en daarom zullen deze worden besproken in het jaarverslag van de bezwaarschriften over het jaar 2024.

2.3 Bezwaarschriften per categorie

Onderstaande tabel geeft een weergave van het aantal afgehandelde bezwaarschriften ingedeeld op basis van wetgeving. Om de ontwikkelingen goed in kaart te kunnen brengen, is ervoor gekozen om een vergelijking te maken met de aantallen van 2019 tot heden.

Bezwaren	2019	2020	2021	2022	2023[1]
Wmo	4	1	8	10	10
Pw	41	38	33	32	40
TOZO/BBZ	2	17	14	-	1
Jw	1	2	-	-	-
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (hierna: "Wgs")	-	1	-	-	-
Leerlingenvervoer	1	1	-	1	-
Hw	4	12	7	4	3
Brede ondersteuning/SPUK	-	-	-	-	1
Totaal	53	72	62	47	55

2.3.1 Vergelijking met voorgaande jaren

Besluiten op grond van de Pw, waartegen in 2023 bezwaar was ingediend, hadden veelal betrekking op de intrekking van het recht op bijstand of de afwijzing van een aanvraag voor de eenmalige energietoeslag. Ten opzichte van 2022 zijn er namelijk meer bezwaren ingediend tegen de afwijzing van een aanvraag voor de eenmalige energietoeslag. Dit heeft te maken met een groot aantal studenten die, op grond van het gemeentelijk beleid, in eerste instantie niet in aanmerking kwamen voor een eenmalige energietoeslag. Alle bezwaarschriften die gericht waren tegen een besluit dat toezag op de energietoeslag zijn in 2023 afgehandeld. Een nadere toelichting op dit onderwerp zal in dit jaarverslag worden gegeven onder 'Opmerkelijke zaken'.

[1] Zoals eerder aangegeven wordt in 2023 uitgegaan van het aantal afgehandelde bezwaarschriften in plaats van het aantal ingediende bezwaarschriften.

De SPUK is een regeling die vanaf 6 februari 2023 kon worden aangevraagd in het kader van brede ondersteuning op grond van de Wet herstelloperatie toeslagen. De regeling is specifiek bedoeld voor ouders die als gedupeerden zijn aangemerkt in het kader van de toeslagenaffaire. In mei 2023 is het eerste bezwaarschrift ingediend dat zich richtte tegen een afwijzende beschikking op grond van de regeling voornoemd. In nadere toelichting op dit onderwerp zal in dit jaarverslag worden gegeven onder 'Opmerkelijke zaken'.

In 2023 zijn er geen bezwaarschriften afgehandeld die zich richtten tegen besluiten die zijn genomen op grond van de Wgs en de Jw.

Het bezwaarschrift dat verband hield met de TOZO, richtte zich op een besluit waarin de TOZO werd teruggevorderd. In 2023 zijn er geen andere bezwaarschriften ingediend die verband hielden met de TOZO of andere corona gerelateerde regelingen. Een verklaring hiervoor is dat er in 2023 geen sprake was van door de overheid opgelegde restricties of maatregelen die gerelateerd waren aan de coronapandemie.

3. Jaaroverzicht beroepschriften

Een bezwaarmaker die het niet eens is met de beslissing op het bezwaar heeft het recht, binnen zes weken na bekendmaking van de beslissing op bezwaar, in beroep te gaan bij de Rechtbank Amsterdam. In de Awb is bepaald, dat een bezwaar- of beroepschrift geen schorsende werking heeft. Dat betekent dat er direct uitvoering kan worden gegeven aan het besluit.
Daarom kan de bezwaarmaker gedurende een bezwaar- of beroepsprocedure naast het bezwaar- of beroepschrift een zogenoemde voorlopige voorziening aanvragen bij de voorzieningenrechter om de werking van het bestreden besluit te laten opschorten totdat op het bezwaar of beroep is beslist. Wijst de rechter een voorlopige voorziening toe, dan heeft de belanghebbende recht op voorschotten of schorsing van het bestreden besluit totdat een beslissing is genomen op het bezwaar- of beroepschrift.

Voor wat betreft het overzicht ten aanzien van de (hoger) beroepszaken is ervoor gekozen om een overzicht te maken van zowel de ingediende als de afgehandelde zaken. De reden hiervoor is dat de doorlooptijd van deze zaken over het algemeen langer is dan bij de bezwaarzaken het geval is.

	Beroep Ontvangen	**Beroep** Afgehandeld	**Hoger Beroep** Ontvangen	**Hoger Beroep** Afgehandeld	**Voorlopige voorziening** Ontvangen	**Voorlopige voorziening** Afgehandeld
Wmo	2	2	1	-	-	-
Pw	1	-	-	-	-	-
Totaal	3	2	1	-	-	-

- Op 31 december 2022 liepen nog 2 beroepen bij de rechtbank Amsterdam naar aanleiding van besluiten op grond van de Wmo:
    - In zaak 1 (beroep ingediend op 24 januari 2022) heeft de Rechtbank Amsterdam op 13 februari 2023 uitspraak gedaan en het beroep ongegrond verklaard.
    - In zaak 2 (beroep ingediend op 28 januari 2022) heeft de Rechtbank Amsterdam op 20 september 2023 uitspraak gedaan en het beroep ongegrond verklaard.

- Op 31 december 2022 liep nog 1 hoger beroepsprocedure bij de Centrale Raad van Beroep.
    - Op 31 december 2023 was er nog geen uitspraak gedaan in deze zaak. Het hoger beroep is in januari 2024 ingetrokken, omdat appellant en het college tot een schikking zijn gekomen.

- Er is in 2023 3 keer beroep aangetekend bij de Rechtbank Amsterdam.
    - Op 31 december 2023 heeft de rechtbank nog geen uitspraak gedaan in de zaken voornoemd.

- Naast het beroep bij de Rechtbank Amsterdam is er 1 hoger beroep ingediend bij de Centrale Raad van Beroep.
    - In deze zaak is op 31 december 2023 nog geen uitspraak gedaan.

Het is algemeen bekend dat de afhandeltermijn van beroepschriften en hoger beroepschriften een aantal maanden kan zijn. De verwachting is dat de uitkomst van de in 2023 ingediende beroepschriften en hoger beroepschriften in het jaarverslag van 2024 zal worden opgenomen.

4. Besluit proceskosten bestuursrecht

In een bezwaarprocedure wordt regelmatig gebruik gemaakt van beroepsmatig verleende rechtsbijstand. Afhankelijk van de hoogte van het inkomen bestaat er recht op gesubsidieerde rechtsbijstand. De Wet op de rechtsbijstand regelt dat mensen die geen mediator of advocaat kunnen betalen een deel van de kosten vergoed krijgen via de Raad voor Rechtsbijstand (www.rechtsbijstand.nl).

Een advocaat procedeert met een zogenoemde 'civiel toevoeging'. Deze word toegekend door de Raad van rechtsbijstand. Een bijstandsgerechtigde betaalt na toekenning van de toevoeging een eigen bijdrage. Na de beslissing op het bezwaar of de uitspraak inzake het beroepschrift volgt een veroordeling in de proceskosten.

4.1 Vergoeding proceskosten

Het college is op grond van artikel 7:15 Awb gehouden kosten rechtsbijstand die een belanghebbende in verband met de behandeling van een bezwaarschrift of een beroepsprocedure heeft gemaakt te vergoeden mits aan een aantal voorwaarden is voldaan;

a. *Het moet gaan om kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand,*
b. *De gemachtigde/belanghebbende vraagt de vergoeding tijdens de lopende procedure en*
c. *Het bezwaar/beroep is gegrond of gedeeltelijk gegrond.*

De kosten die 2023 bij een (gedeeltelijk) gegrond bezwaarschrift moesten worden vergoed bedroegen € 597,00 per punt. In de bijlage bij het Besluit proceskosten bestuursrecht is opgenomen op basis van welke werkzaamheden door een rechtshulpverlener een punt wordt gegeven.

In 2023 is er 8 keer proceskostenvergoeding op grond van artikel 7:15 van de Awb toegewezen. Het ging hier in alle gevallen om een bezwaarschrift dat zich richtte tegen de afwijzing van een aanvraag voor een energietoeslag, waarbij de bezwaarmaker werd vertegenwoordigd door een rechtshulpverlener. Het ging hier om 3 verschillende rechtshulpverleners die optraden namens de groep bezwaarmakers.

4.2 Bijzondere bijstand

De kosten, die de belanghebbende in verband met de behandeling van het bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken, moeten door het college worden vergoed op verzoek van de belanghebbende voor zover het bestreden besluit wordt herroepen wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid. Hetzelfde geldt wanneer de rechtbank het bezwaar gegrond verklaart of wanneer de Centrale Raad van Beroep het beroep gegrond verklaart.

Voor de eigen bijdrage kan een bezwaarmaker met een minimuminkomen (bijvoorbeeld een bijstandsgerechtigde) in aanmerking komen voor bijzondere bijstand.

Dat betekent dat voor een gegrond of gedeeltelijk gegrond bezwaar door de gemeente de kosten van rechtsbijstand en de eigen bijdrage moeten worden vergoed. Deze kosten kunnen aanzienlijk oplopen en om deze reden hebben alle partijen er baat bij om uit te zoeken of een bezwaarzaak zich leent voor een informele afhandeling.

5. Opmerkelijke zaken

Omdat het sociaal domein beweeglijk is en continu verandert door alle ontwikkelingen in de maatschappij, wordt er ook in dit jaarverslag teruggeblikt op opmerkelijke zaken.

5.1 Energietoeslag

In het jaarverslag 2022 is de energietoeslag ter sprake gebracht als een van de opvallende zaken. In dit jaarverslag zal hier een vervolg aan worden gegeven.
De energietoeslag is een bedrag aan categoriale bijzondere bijstand voor inwoners met een laag inkomen. De toeslag is onderdeel van de koopkrachtmaatregelen vanuit het Rijk om de hoge energieprijzen en inflatie enigszins te compenseren.
Gemeenten hebben in 2022 een eenmalige energietoeslag van € 1.300,00 kunnen verstrekken aan inwoners met een laag inkomen als gedeeltelijke compensatie voor de gestegen energieprijzen. In 2023 werd een vervolg gegeven aan het verstrekken van een eenmalige energietoeslag door gemeenten.

Op basis van het vorenstaande heeft het college voor 2023 opnieuw beleidsregels opgesteld als vervolg op de eerder opgestelde Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022 (versie 2) die van kracht waren tot en met 4 oktober 2022. De Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022 gemeente Diemen (versie 3) golden van 5 oktober 2022 tot en met 30 juni 2023. In de toelichting op de beleidsregels verduidelijkt het college opnieuw dat de beleidsregels niet op zichzelf staan, maar gebaseerd zijn op artikel 35 van de Pw. Dit betekent dat wie niet aan de voorwaarden van de wet voldoet, geen aanspraak kan maken op de energietoeslag.
De hoofdregel die de Pw stelt is dat degene die jonger is dan 27 jaar en in verband met het volgen van onderwijs aanspraak heeft op studiefinanciering op grond van de Wet studiefinanciering 2000, geen aanspraak kan maken op algemene bijstand. Op grond van de Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022 gemeente Diemen (versie 3) kwamen studenten die aanspraak maken op studiefinanciering op grond van de Wet studiefinanciering 2000 niet in aanmerking voor de eenmalige energietoeslag. Dit heeft ertoe geleid dat het college een groot aantal aanvragen voor een eenmalige energietoeslag, ingediend door of namens een student, in 2023 heeft afgewezen. In 2023 zijn er 23 bezwaarschriften afgedaan die betrekking hadden op een afwijzend besluit in het kader van de eenmalige energietoeslag.

De rechtbank Gelderland heeft in de uitspraak van 5 augustus 2022 kortgezegd bepaald dat, gelet op de motivering van het Rijk bij het vaststellen van de wet eenmalige energietoeslag lage inkomens niet valt in te zien waarom studenten uitgesloten worden van deze categoriale toeslag.[2] In 2023 volgden meer uitspraken. De rechtbank Amsterdam heeft geoordeeld dat gemeenten ten onrechte studenten als gehele groep uitsluiten van de categoriale eenmalige energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen.[3]
Ook de rechtbank Midden-Nederland heeft in haar uitspraak van 17 april 2023 bepaald dat het uitsluiten van studenten als groep in strijd is met het discriminatieverbod omdat er sprake is van vergelijkbare gevallen die door de gemeente op basis van de beleidsregel ongelijk worden behandeld.[4]

De voornoemde uitspraken zijn ten grondslag gelegd aan het beoordelen van de bezwaren en de advisering aan het college. Gelet op de hierboven genoemde jurisprudentie is de bepaling in de beleidsregel die studenten uitsluit niet houdbaar. Dat wil zeggen dat de gemeente Diemen artikel 2, vierde lid onder c, van de Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022 gemeente Diemen (versie 3) niet meer mocht gebruiken als grondslag voor het afwijzen van de aanvraag van studenten voor de eenmalige energietoeslag 2022.

[2] ECLI:NL:RBGEL:2022:4263
[3] ECLI:NL:RBAMS:2023:726
[4] ECLI:NL:RBMNE:2023:1716

De voornoemde uitspraken hebben ertoe geleid dat de ambtelijke commissie het college in 17 bezwaarprocedures heeft geadviseerd om het bestreden besluit te herroepen en in heroverweging te onderzoeken of aan de overige voorwaarden voor het toekennen van de energietoeslag is voldaan. Het college heeft, naar aanleiding van het bovenstaande, 17 bezwaren gegrond verklaard en heeft in die zaken besloten om het bestreden besluit te herroepen. Het laatst ingediende bezwaarschrift dat zich richtte tegen de afwijzing van een aanvraag voor de energietoeslag, dateert van 29 juni 2023. Vanaf 1 juli 2023 was het, op grond van de Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022 gemeente Diemen (versie 3), niet meer mogelijk om een aanvraag in te dienen voor een eenmalige energietoeslag.

5.2 Brede ondersteuning en SPUK

Tussen 2005 en 2019 is bij een groot aantal ouders de kinderopvangtoeslag onterecht stopgezet door de Belastingdienst. Sinds 2020 werkt de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan het financieel herstellen van dat onrecht. Het door het Rijk opgestelde programma bestaat uit financiële compensatie, een schuldenaanpak en brede ondersteuning door gemeenten.

Het Rijk heeft daarom gemeenten gevraagd om brede ondersteuning te geven aan (mogelijk) gedupeerde ouders op de vijf leefgebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk. Met de inwerkingtreding van de Wet hersteloperatie toeslagen compenseert de overheid aanvragers van kinderopvangtoeslag die gedupeerd zijn

Om dit te kunnen bewerkstelligen heeft het college, het Sociaal Team van de gemeente Diemen, een team Casusregisseurs Toeslagenaffaire opgesteld. Dit team neemt namens het college, in de vorm van een plan van aanpak, besluiten in het kader van aanvragen die gedupeerde ouders kunnen indienen in het kader van brede ondersteuning. De casusregisseurs zijn de consulenten die uitvoering geven aan de regeling.

In mei 2023 is er voor de eerste keer een bezwaarschrift ingediend tegen een afwijzende beschikking in het kader van brede ondersteuning. Het college heeft dit bezwaar, in overeenstemming met bezwaarmaker, informeel afgehandeld en het bezwaar is ingetrokken.
In december 2023 is er voor de tweede keer een bezwaarschrift ingediend tegen een besluit in het kader van deze regeling. Voor zover bekend wordt hiervoor de formele bezwaarprocedure voortgezet. Op het moment van het schrijven van het jaarverslag is de uitkomst van de procedure nog niet bekend. Naar verwachting zal in het jaarverslag voor 2024 een nadere toelichting kunnen worden gegeven op de bezwaarschriften.

6. Conclusies en aanbevelingen

De voorzitter en de secretaris merken in algemene zin, op basis van hetgeen in 2023 is behandeld, op dat de kwaliteit van de besluiten waartegen bezwaar wordt gemaakt en ook de verweerschriften doorgaans als goed kan worden bestempeld. Deze bevatten over het algemeen een deugdelijke motivering, zijn doorgaans zorgvuldig voorbereid en bevatten een vermelding van de juridische grondslag.

6.1 Aanleveren procesdossier en verweerschrift

In 2023 is er voor de eerste keer een bezwaarschrift ingediend dat zich richtte tegen een besluit dat door het college was genomen in het kader van brede ondersteuning. Tijdens de bezwaarprocedure werd bekend dat de casusregisseurs over het algemeen geen gebruik maken van het zaaksysteem, zodat zij de stukken niet konden raadplegen en het procesdossier niet op de juiste manier konden aanleveren. Voor een goede procesgang is het van belang dat de dossiers tijdig en compleet worden aangeleverd met een verweerschrift dat voor de hoorzitting beschikbaar kan worden gesteld aan bezwaarmaker. Dat komt de behandeling ter zitting ten goede. Een aandachtspunt is dat ook de casusregisseurs gebruik zullen maken van het zaaksysteem Rx Enterprise.

6.2 Juridische onderbouwing

De verwachting is dat er in 2024 meer bezwaren zullen volgen die zich richten tegen de besluiten die worden genomen op grond van de SPUK-regeling. De ambtelijke commissie heeft het Sociaal Team geadviseerd om hierop te anticiperen door aandacht te besteden aan de werkwijze als het gaat om het voeren van een verweer.

Omdat de SPUK-regeling weinig kaders biedt, is het van belang dat een plan van aanpak voorzien is van een goede onderbouwing. Het Sociaal Team heeft aangegeven dat er bewust voor is gekozen om af te stappen van de 'ambtelijke' besluiten en in plaats daarvan een plan van aanpak als op te stellen dat als besluit dient. Het plan van aanpak dient echter, zoals ieder ander besluit op grond van de Awb, wel juridisch deugdelijk te worden gemotiveerd. De beleidsadviseurs die het college adviseren zijn voornemens om in 2024 hieromtrent gemeentelijk beleid op te stellen. Het gemeentelijk beleid zal, tezamen met de Wet hersteloperatie toeslagen, de regeling SPUK en de handreiking van de Verenging voor Nederlandse Gemeenten een goede basis vormen voor het nemen van een besluit. Op basis hiervan is de verwachting dat de ambtelijke commissie de op basis van deze regeling genomen besluiten beter zal kunnen toetsen aan het juridisch kader.

6.3 Tot slot

Ook in 2023 verliep het contact tussen het college en de ambtelijke commissie naar behoren. Dit komt de bezwaarprocedure ten goede. De ambtelijke commissie hoopt dat het college ernaar zal streven om de punten van verbetering goed op te pakken, zoals dit in de afgelopen jaren ook is gebeurd.